

Leto XVIII.

Štev. 4.

Uredništvo in uprava se nahajata v Kranju štev. 173.
Telefon štev. 73.
Naročnina do konca leta 35 D,
polletno 20 D, četrtletno 10 D.
Izhaja vsako soboto

Gorenjec

Dopise sprejema uredništvo do torka zvečer. Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Za odgovor priložite znamko
Govorilne ure uredništva ob ponedeljkih od 10. do 11. ure dopoldne.

Tednik za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Čevljarska obrt in industrija na robu propada

Gre za uničenje celega stanu. — Potrebna je takojšnja odpomoč (Nadaljevanje)

Silen polet slovenskega čevljarja

Vseeno pa so bile vrline večje nego napake. Treba je namreč poudariti z vso odločnostjo in resničnostjo, da sta v povojni dobi naša domača slovenska podjetnost in odločnost ravno v čevljarski stroki ustvarili brezprimerne uspehe in doprinesli sijajen dokaz domače, nacionalne, slovenske sposobnosti in moči ustvarjanja z lastnimi rokami. To je bil polet, kakršnega obrtna zgodovina našega naroda ne pomni in ne zaznamuje. Naš mali človek, podeželski čevljar je s silno energijo, porojeno iz njegove zdrave nature, prestopil meje domače okolice, začel je izvažati na jug in vzhod in po vsej širni državi, vse do Skoplja je odpiral nova tržišča, utiral pota in nove možnosti. Če še upoštevamo, da naš čevljar ni bil trgovsko verziran, izšolan in usposobljen v raznih trgovskih šolah in tečajih, mu je treba tem bolj čestitati, ker je vso to navidezno pomanjkljivost pri svoji čevljarski trgovini širok sveta nadomestil s svojo prirojeno naravno inteligenco in sposobnostjo. Zato pa tudi prav zatrdno upamo, da naš pogumni mali čevljar ne bo obupal in ne bo izgubil zavesti, prisotnosti duha ter da se bo postavil v najenergičnejšo obrambo in se spustil v najhujši boj in odpor do zmagovalnega konca in izida, ko mu v prodiranju Bat'e grozi opasna konkurenca in nevarnost, da ga polagoma izpodrine, da ga popolnoma obuboža, oziroma kratkomalo napravi iz našega poštenega, malega, solidnega in pridnega čevljarja popolnega berača.

Skozi „zlato dobo“

Doba od leta 1919 do 1930 je res bila zlata doba za naše čevljarstvo, zlasti na Gorenjskem, kjer je čevljarstvo močno koncentrirano ob črtah Kranj—Tržič in Škofja Loka—Žiri, je bil razmah velikanski. Radi velike produkcije blaga, radi dobrega zaslužka in velike cirkulacije kapitala se je naselilo povsod blagostanje. Naš mali človek je započel korak k gospodarski osamosvojitvi, podiral je kočice, jih popravljaj

ali gradil nove. Nastajale so cele nove naselbine. — Cvetoča čevljarska obrt je prinesla v mesto in vas gospodarsko poživljenje in obnovo, vse polno ljudi je našlo zaslužek. Čevljar je bil dober konzument v trgovini, v gostilni, bil je dober davkoplačevalec, dal je izkupati tudi kmetu. Poživljena čevljarska obrt je preživljala na tisoče čevljarskih družin in njihovih članov, tvorila je v narodnem gospodarstvu važno postavko.

Višek razvoja: domače tovarne

Višjo, takorekoč kulminacijsko stopnjo tega blagodejnega razvoja pa predstavlja ustvarjanje domače čevljarske industrije. Poleg že starejših dveh velikih modernih čevljarskih tovarn „Peko“ v Tržiču in Pollak v Ljubljani so nastale po vojni na ozemlju dravske banovine še Prešeren in Jadran v Kranju, Razboršek v Tržiču, Krišper v Ljubljani in Petovia v Ptuj. Te domače slovenske tovarne so poleg onih številnih nekoliko manjših obratov, ki po svojem obsegu in značaju sodijo vmes med tovarno na eni in navadno delavnico na drugi strani, tvorile in predstavljale gros in jedro razvoja naše domače slovenske čevljarske obrti in industrije. Ta industrija je skupno z ostalimi manjšimi obrati in delavnicami zaposlovala na desettisoče domačih delavcev, je delala z domačim kapitalom in je ves denar puščala doma, da je koristil nam vsem in prinašal blagostanje in srečo, da je bil v dobrobit državi in vsemu jugoslovanskemu narodu. Delo pridnih rok naših čevljarjev in industrijcev je prinašalo obilen sad in blagoslov njihovim svojcem, delavstvu, pa tudi celotnemu narodnemu gospodarstvu. — To blagostanje pa ni pomenilo samo trenutnega uspeha in sreče posameznika, marveč je predstavljalo podlago za življensko eksistenco in standart velikega dela našega naroda. Gospodarska zgodovina bo prisiljena ta veliki pokret in podvig slovenskega in sploh jugoslovanskega čevljarstva vklesati z zlatimi buštobi v knjigo našega gospodarskega preporeka in napredka.

ravno toliko dohodkov. Poročilo o letošnjem proračunu bo v parlamentu podal v imenu vladne večine poročevalec finančnega odbora poslanec dr. Oton Gavrilovič.

Parlament in senat sta na zadnjih sejah sprejela tudi zakon o pobijanju spolnih bolezni. Po novem zakonu se bo moral vsakdo, ki hoče skleniti zakonsko zvezo, zdravniško pregledati.

„Glasnik“, glasilo vladne nacionalne stranke, je objavil veni izmed zadnjih števil glavni program vladnega dela v bodoče. Iz članka posnemamo, da bo vlada po končani proračunski razpravi

(po 1. aprilu predložila načrte za sanacijo našega gospodarstva v tehničnem, organizatornem in ekonomsko-finančnem pogledu ter zakonski načrt proti korupciji).

Slovenski senatorji so se pri merodajnih ministrih potegnili za ustanovitev vseučiliške knjižnice v Ljubljani. Za ustanovitev te prepotrebne ustanove so se zadnje čase spravili prav živahno na delo ljubljanski akademiki sami, ki so v to svrhu poslali v Belgrad tudi posebno deputacijo, ki je stopila v stike z vsemi merodajnimi faktorji, da se doseže tudi od strani države izdatna subvencija.

Zadeva beglučih obveznic

Veliko prahu je v naši javnosti vzbudila afera s tkzv. beglučimi obveznicami. Ta afera je imela močan odjek tudi v parlamentu in senatu, kjer je bilo radi tega vloženih kar pet interpelacij. S to zadevo se je bavil v svojem govoru pred parlamentom tudi ministrski predsednik Nikola Uzunovič sam, ki je zagotovil od strani vlade vse, da se afera popolnoma razčisti, krivce pa najstrožje kaznuje.

V to afero, v kateri gre za težke milijone na račun države, je zapletenih sedem veleposestnikov in nekoliko drž. uradnikov v Sarajevu. Interpelanti so hudo napadali nar. poslanca, muslimana Huseina Kadića. Senator Šerif Arantović (tudi musliman) je v svoji

interpelaciji navedel, da je omenjeni poslanec Husein Kadić kupil l. 1929 v Carigradu od nekega Turka — bega njegovo posestvo v okr. Vlasenice (Bosna) za 120.000 Din in si sedaj pustil na podlagi novega agrarnega zakona o beglučih posestvih, ki ga je kot poslanec sam izdelal, izplačati samo za tri parcele od države 3.161.540 din. Vsega skupaj je dobil od države samo ta veleposestnik 6.419.840 din. Senator očita temu poslancu, da je državi prodal slabo kulturo za dobro. Tudi ostalim posestnikom očita isto.

O tej aferi se vodi zdaj stroga preiskava, ki bo kmalu pokazala vso svojo žalostno stran. Od strani predsednika vlade pa imamo zagotovilo, da se bodo krivci temeljito kaznovali.

Demokracija v Aziji

V Afganistanu, majhni državi v Sred. Aziji, so razpisane splošne državnozborske volitve; volivno pravico ima vsak moški, ki je

pismen in ki je že izpolnil 20. leta in še ni prekoračil 70. leta starosti. Volitve so splošne, tajne in svobodne.

Belgijski kralj - umrl

Belgijski kralj Albert I., ki je 25 let vladal Belgijo in to v najbolj nevarnih letih svetovne vojne, se je v nedeljo, 18. februarja t. l. smrtno ponesrečil. Popoldne se je v spremstvu svojega sluga odpeljal na krajši izlet v okolico Brüssla. Avto in sluga je pustil

v neki vasi pod planinami, sam pa se je povzpел na hrib Namur, odkoder se ni več vrnil. Rešilna ekspedicija ga je našla šele ob 2 ponoči pod 100 m visoko steno s prebito lobanjo — Njegov prestol bo zasedel 33 letni princ Leopold kot Leopold III.

Politični razgledi

(Od našega belgrajskega poročevalca).

Parlamentarno delo

V kuloarjih narodne skupščine je zopet vse živo. Parlamentarno delo se je pričelo in na vidiku je proračunska debata, ki se prične v petek 23. februarja. Finančni odbor je pod predsedstvom podpredsednika dr. Slavka Šečero-va sprejel vse predloge finančnega ministra dr. Gjorgjeviča, ki se tičejo novih davščin za leto

1934/5. Te predloge je pri ponovnem zasedanju finančni minister omilil, nakar jih je vladna večina sprejela tudi v parlamentu in senatu. V naslednjih sejah je finančni odbor narodne skupščine razpravljaj tudi že o posameznih proračunskih ministrstvih. Letošnji budžet predvideva 10 milijard in 100 milijonov dinarjev izdatkov in

Avstrija - Italija - Nemčija

Po pogrebu žrtv državljanske vojne v Avstriji so se sosedje začeli izpraševati, kdo je prav za prav kriv vsega klanja. Krivca je odkril italijanski tisk in sicer v osebi prijatelja in posnemovalca italijanskega fašizma — Adolfa Hitlerja, največjega fašista za srednjo in severno Evropo. Italijanska diplomacija je uvidela, da te prav malo manjkalo, da ni Avstrija izginila v zmagovalnem

tresem carstvu „prerofene“ Nemčije, to ji pa ne gre v račun. Saj je vsa vnetja za revizijo meja — toda ne sebi v škodo, zato je odločno začela pobijati vsako gibanje, ki bi moglo privedi do tega, da bi lepega dne dobila Hitlerja za soseda. Zagrozila je celo, da bo takoj zasedla Tirolsko, čim bi prvi član napadalnih oddelkov stopil na avstrijska tla. Če že mora biti konec samostojnosti

Avstrije, mora tudi Italija od tega nekaj imeti! Poleg tega pa italijanski tisk očita Hitlerju, da je z nasiljem in prelivanjem krvi prišel do oblasti, kar nemški tisk vse sproti zob za zob vrača, češ, da v Italiji ni nič boljše.

Drugo vprašanje, ki sosede

vznemirja, pa je, odkod v Avstriji, ki je vendar nevtralna, toliko orožja, saj je samo policija zaplenila 82 strojnic, 5250 pušk, 5896 revolverjev, 1.265.000 nabojev, 7000 ročnih granat, 6000 kg ekrazita. In Nemci so ugotovili, da je — italijanskega izvora.

TEDENSKE NOVICE

Čudno! Nekaj naših naročnikov, ki so naročili „Gorenjca“ osebno pri upravi in dali svoj naslov, zadnje številke ni dobilo. Pač pa jo je dobila uprava vrnjeno. Tudi ni dospela na svoj naslov pošiljka 40 izvodov „Gorenjca“ za Predvor. Kako je to mogoče?

KRANJ

Občinski proračun je v glavnem izdelan in pripravljen za proračunsko debato. Kmalu se bo namreč vršila občinska proračunska seja, na kateri bo novi proračun predmet razpravljanja. Proračun bo te dni razgrnjen in javnosti na vpogled.

„Graben“ kanalizirajo. Kanalizacija mesta se stopnjema iz leta v leto izpopolnjuje in dovršuje. Tako so mestni delavci sedaj februarja izvrševali kanalizacijo takozvanega „Grabna“, kjer se je sedaj ob robu ceste nahajal precej širok, odprt kanal po katerem se je pretakala raznovrstna nesnaga. Sedaj bo ta kanal zakrit, cesta bo pa tudi raditega nekoliko širša.

Kranjska strelska družina, o kateri je znano, da se zadnje čase zelo lepo razvija in jako uspešno napreduje pod večjim in smotrnim vodstvom pravilno izbranega odbora, sporoča svojim članom in vsem, ki se za ta lepi šport zanimajo, da se na kegljišču Narodnega doma vrši vsako sredo ob osmih zvečer malokalibersko streljanje kot predhodni pouk k vojaški puški. Naravno, da imajo pristop tudi dame. V začetku meseca marca se bode vršilo nagradno tekmovalno streljanje. K tekmi se bo pripustilo le strelce, ki še niso sigurni, dobri strelci in odbor ne bodo smeli tekmovali. Priredil se bo tudi družabni večer.

Licitacija gramoza. V pisarni okrajnega cestnega odbora v Kranju pri Petrkcu se bo dne 5. marca ob 9. uri dop. vršila licitacija gramoza za sledeče ceste: Kranj — Jezersko, Labore — Mavčiče — Medvode, Kranj — železniška postaja in Kranj — Besnica. Drazbeni pogoji so običajni, kot druga leta. — Preteklo sredo se je v pisarni okrajnega cestnega odbora vršila proračunska seja, o katere poteku in rezultatu, oziroma o o novem cestnem proračunu bomo izčrpno poročali v prihodnji številki.

Obrtniki se marljivo gibljejo. Lansko jesen novo ustanovljeno „Društvo jugoslovan-kih obrtnikov v Kranju“ ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 25. februarja ob 9. uri dop. v prostorih hotela „Jelen“. Obrtniki, udeležite se v kar največjem številu svoje stanovske skupščine!

S poledenele strehe je zdrknil Splošna navada in običaj je, da marsikje raz strehe odmetavajo sneg in led. Tako je tudi Kern Anton, doma iz Predoslj pri Kranju, delavec v „Jugočeški“ preteklo soboto dobil nalog, naj spleza na streho, ki k sreči pri teh tovarniških objektih niso visoke, da bo raz nje odmetaval sneg. Ovil si je čevlje s cunjami, da mu ne bi na snegu in ledu drselo, kljub temu pa mu to ni dosti pomagalo, zgodila se je nesreča in Kern je padel s strehe na tla kakih 5 m globoko. Opasno za njega je pa bilo predvsem to, ker je padel na železne tračnice, po katerih

razvažajo material ter je bil udarec toliko hujši. Kern si je zlomil levo nogo v stegnu, kar mu je povzročilo silne bolečine. Takoj so obvestili kranjsko rešilno postajo, ki je šla ponesrečenca iskat z sanitetnim avtomobilom, s katerim so ga nato odpeljali na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico.

Strelska družina v Kranju sporoča vsem članstvu in ljubiteljem strelskega sporta, da se vrši malokalibersko (lobert) tekmovalno streljanje za krasne dobitke in to v dnevih: 5., 7., 10., 14., 17. marca t. l. zaključno s 18. marcem t. l. na kegljišču Narodnega doma, vsakokrat od 8. do 11. ure zvečer. — Ker je čisti donos namenjen za saniranje društvenih financ in ev. pomoč članstvu pri nabavi municije, se vsi in vse najljubneje vabijo. Iz patriotsko-bratskih razlogov. se tega tekmovalja bratje odborniki in bivša beogradska strelska ekipa ne udeleži, radi tega je vsakemu, tudi najslabšemu strelcu in strelki dana možnost za pridobitev kakega lepega dobitka.

Kranjski Rdeči križ, ki je gotovo ena izmed najvažnejših humanitarnih organizacij, je polagal račun o svojem delu v preteklem letu prejšnji četrtek, 15. feb. Udeležba na občnem zboru, ki se je vršil ob 6. pop. na okrajnem načelstvu, je bila sramotno majhna, saj je prišel skupaj le odbor. Vodil ga je predsednik g. dr. Ogrin. Iz poročil odbora smo posneli, da večjih elementarnih nesreč v okraju ni bilo, katere bi zahtevale sodejstvo in podporo v društvu. Vršila sta se nižji in višji samaritanski tečaj, ki sta oba prav dobro izpadla. O jetiki je pod okriljem društva predaval zdravnik g. dr. Neubauer, ideji propagande je bil namenjen 18. junij, obenem s slovesnim zaključkom tečaja in predavanjem delegata g. Malnariča. Glasom zakona se krajevni rdeči križ v Kranju presnuje v srezki, vse ostale občine pa bodo morale — če že niso — ustanoviti krajevne organizacije oziroma vsaj poverjenstva. Kranjski rdeči križ v Kranju šteje sedaj 5 stalnih, 38 rednih in 205 podpornih članov. Razdelil je tudi nekaj podpor v denarju v domačem okraju. Največ darov se je poslalo v Trbovlje. Marca meseca bo ustanovna skupščina srezkega rdečega križa. Blagajniško poročilo izkazuje Din 6.510,95 dohodkov, Din 6.803 — izdatkov, prebitek Din 207,95 skupno premoženje znaša v gotovini Din 3.650,05. Nadzorni odbor je upravnemu odboru izrekel razrešnico, ki je bila sprejeta. O proračunu se bo sklepalo na srezki skupščini. Pri volitvah se je izvolil ponovno ves stari odbor, le na mesto umrlega dr. Tavzesa je bil na novo izvoljen dr. Šilar. V nadzornem odboru so: dr. Dolar, Fajdga in Berjak. Pri slučajnostih se je precej podrobno in obširno razpravljalo o bodočih kranjskih zdravstvenih institucijah.

Uspelo predavanje. Planinska predavanja, ce so res mično in zabavno obdelana ter spremljana z lepimi slikami, utegnejo biti včasih prav zanimiva. Tako predavanje s skioptičnimi slikami smo si šli pretekli torek v gimnazijski telovadnici, kjer se je zbralo kranjskega občinstva iz vseh stanov brez izjeme toliko, kot menda še nikoli. O Mont Blancu in Matterhornu sta govorila in kazala

slike gđc. Mohorčičeva iz Ljubljane in g. Kopinšek iz Celja. Oba sta tudi v Kranju žela velik uspeh in odobravanje. Predavanje je kar najlepše uspelo in želimo da nam S.P.D. v Kranju še kaj takega aranžira.

Skupina Jugoslov. strok. zveze v Kranju priredi v soboto, dne 24. februarja ob 8. uri zvečer, in v nedeljo, dne 25. februarja, ob pol 4. uri pop. v „Ljudskem domu“ v Kranju dramo iz življenja „Dva bregova“, ki jo je napisal Anton Leskovec. Ker je to prvi nastop nove delavske igralske družine in bo čisti dobiček namenjen brezposelnim, vabimo k obilni udeležbi.

Jadranska straža v Kranju je imela dne 20. t. m. svojo prvo odborovo sejo, na kateri se je konstituiral odbor v smislu sklenjenega kompromisa. Kakor znano je bil za predsednika izvoljen g. direktor Košnik, podpredsednik je g. dr. Šemrov, tajnik g. Mohor Jela. blagajnik g. Savnik Ivan ml. S tem so ovržene vse govornice, ki so jih širili v mestu gotovi krogi, češ, da je treba zadnje volitve popraviti. Še v nedeljo so hodili emisarji zlasti okoli mornarjer, ter jih skušali v tem smislu pregovoriti, pa so kaj na slabo naleteli. Vodstvo društva moramo pohvaliti, ker je pokazalo, da zna spoštovati sklenjen dogovor. Le tako se dobi zaupanje in le na ta način sme in more patriotsko društvo delovati. Ker uživa novi odbor vsestransko zaupanje, je sigurno, da bo društvo lepo napredovalo, kar je zlasti na z ozirom predstojajočo glavno skupščino, ki se ima letos v Kranju vršiti, velikega pomena, ker bo enkrat zopet podana možnost, da se jo bo lahko vse patriotsko občinstvo udeležilo.

Načrt proračuna za mesto Kranj. Večina občinskega sveta kranjskega je sestavila osnutek proračuna za mesto Kranj, ki ga prinašamo v izveščku. Poudarjamo, da je to samo osnutek. — Med osebnimi izdatki opazimo vsoto Din 12.000 za župana in Din 24.000 za na novo ustvarjeno mesto monterja. Za posebne nagrade je predvidenih Din 15.000. — Zanimive so tudi postavke med materialnimi izdatki. Tako je namenjenih Din 10.000 za vzdrževanje policije, Din 600 za požarne ogleda in Din 10.000 za gasilno društvo. Podpore so se določile za naslednja društva: za sokolsko letno telovadišče 2000, sokolskim četam 10.000, drugim kulturnim društvom 5000, Narodni čitalnici 5000, Dijaški kuhinji 7000, Glasbeni šoli 14.500, „Korotanu“ 3000, Narodni strokovni zvezi 2000, Strelski družini 1000, protituberkolozni ligi 2000, podpornemu dobrodelnemu društvu 2000, Rdečemu križu 1000, SPD 2000, Tujskoprometnemu društvu 5000 Dinarjev. Za vzdrževanje in popravilo cest je namenjenih 100.000, za kidanje snega 10.000, za regulacijski načrt 50.000, za kanalizacijo 30.000, za vod. odbor in razno 47.000, za nabavo sveta za pokopališče 15.000, za javno stranišče 25.000, za vzdrževanje poslopij 59.100, za obrestovanje posojila za kopališče 70.000 Dinarjev. — Nadalje opazimo postavko Din 30.000 za nepričakovane izdatke in Din 30.000 za kredite. Trgovskim šolam je namenjenih Din 10.000. Servirni tečaj naj bi stal Din 2000, a za zakusko ob blagoslovitvi lestve je določenih Din 2000.

Smrt kosi. Po daljši bolezni je umrl v ljubljanski bolnišnici bivši ugledni čevljarški mojster in hišni posestnik Potočnik Ivan iz Kranja, ki je bil v letih 1918. in 1919. načelnik obrtne zadruge v Kranju. Zato se je v znak spoštovanja do pokojnika udeležila pogreba deputacija „Združenja obrtnikov v Kranju“. Potočnika so pokopali v četrtek, 22. t. m. ob pol 11. uri dop. v Ljubljani. „Združenje obrtnikov v Kranju“ je v počasčenju spomina pokojnika poklonilo njegovi

družini mesto venca znesek Din 150.—. — V Kranju je v sredo pop. ob 5. uri preminul v Koprskem predmestju v visoki starosti Ferjančič Ferdinand, gozdar v pokoju. Pogreb se je vršil v petek pop. Pokojni Ferjančič je bil zlasti močno znan pri kmetih kranjske okolice, s katerimi je imel v svojem poklicu dovolj opravka. Naj počiva v miru, žalujočim naše sožalje.

• Stražišče •

Gladališče gostuje. Če greš od Kranja proti Škofji Loki, prav kmalu zapaziš ob cesti prav posebno in lepo stavbo, ki nosi napis: Šmartinski dom. Zadnja leta so pokazala, kako so ljudje z veseljem prihajali v to hišo, saj so bila različna skioptična predavanja, predstave in pevski nastopi vedno dobro obiskani. Občinstvo je vedno napolnilo dvorano, če so prišli ti ali oni gostovat. — V nedeljo 25. febr. zvečer ob 7/8 uri (na letakih pomotoma ob 7. uri) bo prav izredna priredba, pridejo namreč igralci **Narodnega gledališča iz Ljubljane** gostovat s komedijo: Karjera kancelista Winziga. Zadnje čase so to komedijo v ljubljanski drami z uspehom igrali večkrat. Ker v splošnem ni prilike in tudi ne sredstev, da bi ta ali oni obiskoval ljubljansko dramo in tam videl predstavo, zato je zelo prikladno, da to lahko vsak stori za male stroške v nedeljo 25. febr. in pride v Šmartinski dom. Predstava bo trajala nekoliko dalj kot 2 uri. Torej na veselo svidenje v nedeljo v Šmartinskem domu, saj bodo „Ljubljanci“ poskrbeli za prav dobro razpoloženje.

Pred kratkim smo brali v „Slovenca“, da v Dravski banovini oblasti strogo postopajo proti divjim zakonom. Treba bi bilo tudi pri nas nekaj te strogosti, saj občina, ki ima skrbeti za javno moralo in red, ima to oblast. V naši občini se je vgnezdilo nekaj takih divjih, ali kakor jih tukaj imenujejo „koruzarskih zakonov“. Drugod izgnani, so se pri nas naselili. Pozivljamo občinsko načelstvo, naj se posluži svoje oblasti in naj v tem oziru napravi red. Ali naj postane naša občina smetišče, kamor bi druge občine odlagale svoje moralne smeti.

• TRŽIČ •

Smuk. Železnica je v nedeljo privabila več obiskovalcev. Vršile so se namreč gori smuške tekme za prehodni zeleniški pokal. Kljub ostri jeseniški konkurenci si je pokal za eno leto osvojila tržiška vrsta. Smuka ni bila prvovrstna, ker je sneg le preveč pomrznjen in trd. „Othello“ bo ponovljen v nedeljo zvečer ob pol 8. uri in drugo nedeljo popoldne ob 3. uri. Opozarjamo vse obiskovalce na točen začetek, da se preveč ne zavleče.

• PREDDVOR •

„Gorenjec“ se dobiva za srednjo in spodnjo Belo pri Prahovem Jožetu.

God je obhajal 14. t. m. preč. g. svetnik Sitar. Kako je priljubljen pri svojih faranih se je pokazalo na predvečer godu, ko mu je pevsko društvo priredilo godovnico v polni dvorani ljudskega doma. Bog ga nam ohrani še mnogo let.

Gledališko in pevsko društvo je v nedeljo dne 18. t. m. otvorilo sezono z Remčevo dramo „Zakleti grad“. Premiera te igre bi se morala vršiti že v začetku decembra, pa se je radi nepričakovanih čudnih zaprek do sedaj zavlekla. Od zadnje uprizoritve Hamleta lani je bila to sedaj prva predstava. Kako si je ljudstvo želelo dobre igre priča do zadnjega zasedena obširna dvorana ljudskega doma, tako da je zmanjkalo vstopnic in so mnogi morali oditi. V prednjih vrstah smo opazili odlične osebnosti iz oddaljenih krajev. Igravci so dobro pogodili svoje vloge. Kakor čujemo, bo prihodnja uprizoritev že 18. III.

Res!

najbolj plača staro zlato, cekine, krone itd. ali pa predela po naročilu prva zlatarska delavnica na Gorenjskem

B. Rangus, Kranj, zaloga vseh vrst ur.

„Kranjsko gospodarsko društvo“ ustanovljeno

Za Kranj nedvomno dogodek prvega reda in najvažnejši dogodek ne samo prejšnjega tedna, marveč zadnjih časov sploh je bila ustanovna skupščina „Kranjskega gospodarskega društva“, ki se je vršila preteklo soboto, 17. februarja v prostorih hotela „Jelen“. Zanimanje med kranjskim meščanstvom, zlasti med gospodarskimi krogi, ki so v društvu v veliki meri že danes včlanjeni in zastopani, tako da se računa na štiri petine vseh kranjskih davkoplačevalcev, je bilo ne samo velikansko, ampak naravnost presenetljivo. Vse je z neskritim navdušenjem komaj čakalo na ustanovitev društva in brez hrupne reklame na eno samo skromno vabilo, so se dvignili v soboto zvečer moške in fantje in v velikih rojih ter množicah so se vsipali k „Jelenu“ na zborovanje. Objektivno cenjeno se je udeležilo zborovanja od 250 do 300 mož. Videli si med njimi zastopane prav vse stanove: tovarnarja, trgovca, obrtnika, javnega in privatnega nameščenca in delavca.

Da je bila ustanovitev takega gospodarskega društva res potrebna in ideja zdrava, to povdarja in priznava tudi „Slovenski Narod“ v svojem poročilu, ki pa naivno vprašuje, če ne diši to društvo po aromi lokalne politike. Povdarjamo ponovno, društvo ni politično, marveč gospodarsko in ravno ta atribut ga opravičuje, da se zanima in izvaja gospodarsko politiko, da nadzira gospodarstvo svojega kroga in svojih članov, da opazuje in se zanima tudi za to, kaj delajo oni v občinskem odboru, saj občinski odbor upravlja naše splošno, javno gospodarstvo. Narodu že diši po politiki, če se kdo peča z gospodarstvom. Čudno, zakaj mu je ravno to tako pri srcu. Prav tako bo društvo nadalje patriotsko in nacionalno, vendar nima namena z patriotizmom in nacionalizmom kupčevati in mešetariti. Zato je res, kot pripoveduje „Narod“ najlepša prilika, da se zbere v tem novem društvu vsi brez razlike, tisto glede poštenosti bi pa bilo treba šele ugotoviti, koliko jo je kje, potem šele bi se moglo izdajati patente. Ko se tako splošno in z vseh strani dobrohotno priznava velik pomen in zelo velika potreba tega novega društva, se sme prerokovati, da čaka to društvo še velika bodočnost in mi smo prepričani, da bo v najkrajšem času to društvo najmočnejše v Kranju ter da bo štel 700 do 800 članov. Tolikšnega uspeha v tako kratkem času v Kranju ne beleži še nobeno društvo.

Zborovanje je otvoril ob pol 9 zvečer izkušeni kranjski gospodar g. Makso Fock. Razložil je namene in naloge novega društva, ki naj prevdsem štiti in skrbi za svoje gospodarsko šibkejšje člane. Pomagati gospodarsko in socialno vsakomur in povsod ob brezposelnega delavca pa navzgor do trgovca in fabrikanta, to je glavni in edini smisel novega društva, kateremu je vsaka po-

litika, izkoriščanje in demagogija odveč, tuja. Popeljal nas je nadalje skozi vsa kritična leta poveljne inflacijske dobe in pokazal na bistvene, karakterne znake, ki so označevali in vodili dobo, katere ne želimo več nazaj. Le trdo in pošteno delo ter stroga kontrola vsega privatnega in javnega gospodarstva bo prinesla seboj prve početke izboljšanja.

Drugi govornik g. dr. Sabothy se je v svojem daljšem govoru tudi dotaknil namena in nalog, katere naj novo društvo vrši, v nadaljnjem je pa prebral in tolmačil razne važnejše odstavke iz društvenih pravil. Po obrazložitvi pravil in po danih potrebnih informacijah je dal zborovanje vodeči predsednik g. Fock na glasovanje predlog, ali so zborovalci zato, da se to društvo ustanovi in ali glasujejo za prečitana pravila. Z velikanskim navdušenjem so zborovalci soglasno per aklamationem sprejeli oba predloga.

Pri volitvah se je izvolil sledeči odbor: Fock Makso, tovarnar in posestnik, predsednik; Dr. Šemrov Franc, industrijalec, podpredsednik; Kumer Ivan, posestnik in gostilničar; Jeglič Rudolf, posestnik i kamnoseški mojster; Miro Peterlin, hotelir; Prešern Ivan, tovarnar; Andrašič Ignac, veletrgovec; Slavec Ivan, poštni upravitelj; Sink Franc, trgovec; Dr. Sabothy Beno, odvetnik; Lenardič Leopold, posestnik; Savnik Ivan, veletrgovec; Kobal Peter, tovarnar; Hafner Alojzij, železniški delavec na Gorenji Savi.

Na koncu zborovanja je na kratko spregovoril tudi g. dr. Šemrov, ki je podal nekaj bodrilnih besed, nato pa je predlagal, naj se g. banu dr. Marušiču, ki letos praznuje 50 letnico svojega rojstva in razne druge jubileje svojega poštenega in trdega dela, pošlje primerna čestitka, kar so zborovalci seveda zopet z navdušenjem sprejeli na znanje in za predlog vsi soglasno glasovali.

Čestitka se glasi:
Gospodu banu Dr. Drago Marušiču,
Ljubljana.

Številno zbrani ustanovni občni zbor „Kranjskega gospodarskega društva“ Vam povodom Vašega jubileja najiskreneje čestita in Vas prosi še nadaljne naklonjenosti zagotavljač Vam globoko udanost vseh svojih članov.

Predsednik Fock.

„Kranjsko gospodarsko društvo“ je ustanovljeno. Naj se vedno drži svojega lepega programa, naj ga vestno izvaja povsod in vselej, da bo upravičeno naše upanje ob tem velevažnem trenutku, da v našem, lepem, starodavnem mestu Kranju, katerega vsi ljubimo in mu želimo le prosper in procvit, vstaja na razvalinah požabljenih, nesrečne preteklosti nova, mlada, sveža in lepša zarja svetlejše bodočnosti.

Prva pot: pusti naj se, da pride do poloma in ta bolezen naj izdivja. Težko si moremo predočiti, kakšna zmeda bi nastala in kakšne posledice bi povzročil tak „krah“ vsemu svetu. Ni se šlo za državo, ampak šlo se je za največjo denarno centralo, ki je v zadnjih letih nadkrilila svojega starega, tradicionalno zrelega konkurenta: London. Na deset tisoče bank po vsem svetu ima račune pri new-yorških velebankah in polom le ene teh velebank bi zadoštoval, da bi se tudi v Evropi veliko število podjetij omajalo, ali prišlo do popolnega poloma. Bilo jih je le malo, ki so imeli pred očmi to, kar jim je grozilo.

Druga pot: inflacija dolarja. To si je ameriška vlada z gotovostjo in z mladim optimizmom izvolila, sigurno v interesu države in v odvrnitev večjega zla. Amerika ni bila v nobenem trenutku primorana, da bi opustila zlati standard. Zlate rezerve so bile vsak čas zadostne in celo višje (65%) kot pred enim letom (63%). Amerika zlatega standarda ni zapustila zato, da bi v svetu boljše konkurirala. Njena inflacija nima nobenega stika z inflacijo drugih držav. To je bila le nekaka notranje ameriška zadeva, ki naj bi rešila gospodarstvo države. Cene blagu bi se dvignile. Kmetje naj bi dobili denar v roke, da vsaj del svojih dolgov poravnajo. Hipotekarne banke so se morale prepričati, da ima posojilo, dano na posestva, vsaj nekaj vrednosti. Priti je moralo zopet kretanje v imetju in dolgu. Od več strani se je čulo očitjanje, da so pri inflaciji upniki dobili nazaj le razvrednoten denar. Seveda, denar so dobili nazaj, kajti sicer bi sploh ničesar ne dobili.

Vsak dober gospodar je nasprotnik nestabilne vrednosti. Že od večnih časov je ljudstvo čutilo potrebo po stabilnem vrednostnem merilu in zlato je na podlagi svojih mnogih dobrih lastnosti vedno uživalo prednost. Brez dvoma bodo tudi Združene ameriške države prešle k novemu zasidranju svojega denarja z ozirom na zlato, kakor hitro bo potom zvišanja cen in poživljenja prometa Sev. Amerika prebolela to otopečnost.

Na podlagi teh izvajanj se lahko vprašamo: Kaj se je v Ameriki doseglo z inflacijo? Prvi odgovor bi bil, da je inflacija preprečila zmešnjavo. Drugi odgovor je: kljub mnogim neuspehom brezštevilnih trudov so gospodarske cene povprečno 20% višje kot pred letom dni. Industrijska delavnost je bila v sept. 46% večja, kot v marcu ob začetku inflacije. Promet podjetij je bil v septembru 1933 nekaj odstotkov večji kot v septembru 1932 in 25% večji, kot v marcu 1933.

Gospodarske in politične težkoče so razne države pripravila do ukrepov, ki so omejevali prosto svetovno trgovino. Take omejitve brez dvoma za varstvo narodnih gospodarstev ne bodo brez koristi. Ljudstva stremijo po novih gospodarskih uredbah. Vsaka država išče in tipa po svoje. S starimi ugodnostmi je proč. Živimo v strahu, da si bodo države med seboj uredile plačilo po načinu izmenjave, kar se danes pravi kontingentiranje. Malo pred koncem leta zaključen nemško-holandski dogovor je primer najnovejšega datuma. Nemčija pusti uvoziti zelenjavo, jajca po nižji carini in dobi zato dovoljenje za izvoz industrijskih proizvodov. Sev. Amerika je kontingentirala zakonito dovoljeni uvoz alkohola. Grčija sme na tisoče galon vina izvoziti v Ameriko in mora zato dovoliti uvoz od 3.000 ton ameriškega riža. Prav tako izmenjava Francija z Ameriko vino za poljske pridelke in ameriške stroje.

Ta nova oblika gospodarstva takozvanega kontingentiranja nam pa na drugi strani prinaša prav velike neugodnosti. Tako n. pr. se je v Holandiji dogodilo sledeče: Sredi decembra meseca so hoteli na nekem holandskem poštnem uradu oddati nekaj zabojev z majhnimi darili, ki naj bi jih za božične praznike prejeli prijatelji v inozemstvu. — „Kaj je tu notri?“ vpraša poštni uradnik! „Malo šunke“. „Obžalujem, ne morem prevzeti! Uvoz šunke je v Angliji kontingentiran.“ „Kaj pa je tu notri?“ je prišel na vrsto drugi paket. „En kosček kopalnega mila“. „Obžalujem, ne smem prevzeti. Milo v Nemčiji radi monopola na mast ne sme biti poslano!“ Pregledan je bil tretji zaboj. „Tega ne morem prevzeti, to je pa morski rak, ki je v Franciji kontingentiran“.

Tako tudi netrgovec z grozo vidi, kako daleč je že prišlo tako gospodarstvo. Tudi drugih primerov iz gospodarstva z živlenskimi potrebščinami je dosti. Na Poljskem sme priti ameriško blago samo direktno iz Amerike v Poljska pristanišča. Ameriške blago, ki se nahaja v Holandiji in za katero imajo potrebo na Poljskem, mora najprej romati zopet nazaj preko oceana v New-York in od tam preko oceana zopet direktno na Poljsko. V Hamburgu je povpraševanje po bosanskih češpljah. Uvoz v Nemčijo je mogoč, ker kontingent še ni izčrpan. Ampak carinjenje bosanskega blaga je dovoljeno le na južni meji Nemčije. Da doseže Hamburg mora biti blago eksportirano po dolgi progi do Pasave v Južni Nemčiji. Tam mara biti ocarinjeno in potem eksportirano zopet na stotine kilometrov proti severu. Podražitev je namreč tolikšna, da mora blagovni promet izostati. Kam bo pripeljala taka izmenjava blaga, še ne vemo. Eno je gotovo, da bo svetovno gospodarstvo na ta način polagoma zaspalo. Poleg vseh teh omejitev pa imamo še to težavo, ker glavni svetovni valuti, tako ameriški dolar in angleški funt nista več slalni, ter se dvigata in padata in nikoli ne vemo za mesec dni naprej, kako visoko bosta stali. Vse to še bolj poostri razmere vsled česar promet svetovne trgovine močno pada.

Dal Bog, da bi nam l. 1934 v gospodarskem oziru prineslo več jasnosti!

Kranjski živinski sejem dne 19. febr. Na trg so prignali 82 volov, prodanih 32, cena Din 4'50, 4'—, do 3'—; 16 krav, prodanih 8, cena Din 2'50, do 1'50; 8 telet, prodana 2, cena Din 7'—, 6'—, 5'—; 6 junic, prodana 1, cena Din 3'—; 1 bik, prodan, cena Din 2'50'—; 31 svinj, prodanih 20, 32 prašičev, prodanih 24, cena domačim pitanim prašičem Din 9'—, 8'—, 7'—, pršutarjem Din 6'—, hrvaškim Din 9'—, do 11'—, domači prašički za rejo Din 500 par. Vse ostale cene pa veljajo za kg žive teže

Vrednost denarja

Jugoslovanske borze za devize so notirale dne 21. II. 1934 za		Z 28 5/10 naplačilom Nar. banke
1 francoski frank	Din 2'26	2'90
1 angleški funt	„ 175'—	224'87
1 ameriški dolar	„ 34'50	44'33
1 italijansko liro	„ 3'02	3'88
1 češko krono	„ 1'42	1'82
1 nemško marko	„ 13'60	17'47
1 švicarski frank	„ 11'13	14'30
1 belgijski frank	„ 8'—	10'28
1 holandski goldinar	„ 23'20	29'81
Avstrijski šiling pa je notiral v priv. prometu od Din 8'70 do Din 8'90.		

V preteklem tednu smo opazili, da je Čehoslovaška vlada znižala zlato vrednost češke krone za 16 7/10. Njen tečaj je znašal prej na naših borzah brez 28 5/10 naplačila Din 1'69 za češko krono, danes pa znaša Din 1'24, z naplačilom Narodne banke pa Din 1'82. Ta padec ne pomeni, da bi Čehoslovaška opustila zlato podlagu, na katero je vezana njena valuta. To pomeni samo znižanje tečajev češke krone v inozemstvu in povečanje inozemskih tečajev v Pragi.

GOSPODARSTVO

Gospodarski položaj na svetovnem trgu v l. 1933

Začetkom leta 1933 se je svetovna gospodarska kriza močno poostрила. V aprilu so združene države Sev. Amerike opustile zlati standard iz popolnoma drugih vzrokov, kot ostale države. Amerika je stala pred polomom kapitalističnega sistema, katerega posledice bi bile za ves svet nepregledne. V Sev. Ameriki nikakor ni obstajala politična ali socialna potreba po kakih drugih oblikah človeškega sožitja, le brezmejni kapitalistični sistem se je uračunal, otrpnil je

in začel je ječati v svoji stiski. Kmeti bi moral plačati obresti, ki jih pa ni mogel več zaslužiti, kajti njegovi pridelki skoraj niso bili nič vredni. Železnice niso več krile stroškov, lastniki ogromnih nebotičnikov niso mogli plačevati dolgov za svoje napol prazne stavbe. Izenačenje dolga in imetja je prenehalo, na stotine bank je postalo nelikvidnih, slabše so potegnile s seboj v pogibelj še nekaj dobrih. Dajalec denarja poveljnega časa je videl, kako se je lahko zasluženi in še lažje posojeni denar v različnih državah razpršil, ne da bi se kdaj povrnil. Bili sta le dve poti.

VEDNO NA ZALOGI

VEDNO NA ZALOGI

Galanterijsko blago: nogavice in rokavice za dame, gospode in deco, damsko svileni perilo, otroško perilo, garniture za novorojenčke, robel, čipke, vložci, kravate, ovrtniki, toaletne potreščine itd.

Materijal za ročna dela: DMC srajce, svila, garn, kvačkanec v vseh številkah, bombaž, krpanec, volna vseh barvnih nilans in najboljših znamk, kelim in smyrna, prti, blazine, mijeji, kuhinjske garniture in drugo.

Plešene lastnega izdelka v priznani lepi izdelavi, moderni fazoni in okusnih barvah v največji izbiri.

Oglejte si trgovino na Roženskem klancu v Kranju, posetite podružnico v poslopiju hotela Stara pošta — gotovo boste postali tudi Vi stalen odjemalec trvdke

M. OGRIZEK

Naše geslo: Postreči Vam s kvalitetnim blagom, ker je slabo blago dvakrat drago.

Res!

najbolj plača staro zlato, cekine, krone itd. ali pa predela po naročilu **prva** zlatarska delavnica na Gorenjskem

B. Rangus, Kranj, zaloga vseh vrst ur.

Naznanjam cenj. občinstvu, da izdelujem **najfinejše safalade, hrenovke, kranjske klobase in raznovrstne salame.**

Poleg tega imam na zalogi prvovrstno suho meso kakor tudi sveže meso prvovrstnih pitanih volov, telet in prašičev.

Cenjenemu občinstvu se priporoča znana trvdka

IVAN JERŠIN

mesar in prekajevalec **KRANJ**

Pernuš Ivan, Kranj

Trgovina z usnjem in čevlarskimi potrebščinami. Specijalno izdelovanje gornjih delov čevljev vsakovrstnih modelov. Najnižje cene! Solidna in točna postrežba.

Splošno ključavničarstvo, popravila vrtnih ograj, štedilnikov, vrat, poljedelskih strojev ter vsa v to stroko spadajoča dela izvršuje točno in solidno

Čamernik
ključavničar **Cerklje**

**Pravkar
dospela**

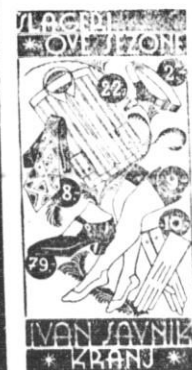
velika pošiljka domačega in češkega blaga za damske in moške pomladanske obleke

Damsko volneno blago za obleke v vseh barvah meter Din 20^{.-}, 24^{.-}, 26^{.-}, 33^{.-}
Voln. popelini za dam. obleke, v vseh barvah D 29^{.-}, 33^{.-}
Volneni krepki za damske obleke, šir. 130 cm Din 72^{.-}, 80^{.-}, 88^{.-}
Orig. češko blago za damske letne plašče, šir. 140 cm od Din 90^{.-} naprej
Crep de Chine v vseh modnih barvah že po D 34^{.-}
Svila za birmance Din 12^{.-}, 22^{.-}, 36^{.-}

Štoli za fantovske obleke m D 22, 25, 33, 44; za moške obl. D 45, 55, 65, 75
Čisto volneni štoli za sportne obleke Din 125 do 195
Volneni kamgarni za moške obleke v vseh barvah Din 90, 130, 150
Originalni češki kamgarni D 180, 200, 250; originalni angleški Din 250 do 350
Velika izbira modrih in črnih kamgarnov po vseh cenah.

Ogromna izbira, preko 500 kom. svilenih rut in šerp že od Din 22 naprej!

Zavese,
čipke,
vezenine

Oglejte si
naše izložbe!

Ivan Savnik, Kranj

Modni
žurnali
za šivilje

Oglejte si
naše izložbe!

Gostilna „Ljubelj“

nudi cenjenim turistom in potnikom vsak čas topla in mrzla jedila kakor tudi pristna vina po najnižjih cenah.

Priporoča se

ANA ŽAGAR, gostilna, TRŽIČ
Tujske sobe Točna postrežba

Če pridete v Loko,

obiščite staroznano pekarno in prvovrstno slaščičarno

VIKTOR ŽUŽEK

Za turiste dober domači kruh. Naša specialiteta: loške preste. Velika izbira tort in drugih sladčic.

Usnjarska in čevlarska
zadruga

„Runo“

r. z. 30. 3. v Tržiču

priporoča sledeče **lastne** in zato **najcenejše** izdelke:

ovčine v raznih barvah
kozine za pletene sandale
usnje za površnike,
boks, ševro, juhtovino,
galanterijsko usnje itd.
Posetite nas!

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem pričel svojo **pekovsko obrt v Tržiču na Glavnem trgu**. Postrežem Vam vsak dan s svežim kruhom, žemljami, keksi, bobi itd. Sprejemam tudi kruh v peko.

Kdor me le enkrat poseti, ostane moj stalen odjemalec. — Priporoča se

Ronde Rotar, pek, Tržič
Glavni trg

Kje

dobiš

najcenejše ter najboljše izdelavo sportnih, smuških kakor tudi

nizkih in visokih boks čevljev? Le pri Janku Perčiču, čevljarju na Rupci 30

**Prvovrstne čevlje
ročnega izdelka**

Vam nudi le

Franc Strniša

Kranj - Glavni trg

Nizke cene! - Točna postrežba

Kmetovalci!

Kakovost vaših pridelkov izboljšate z uporabo superfosfata znamke **Hrastnik**, ki ga proizvaja domača

**Tovarna kemičnih izdelkov
v Hrastniku d. d.**
Hrastnik

HRANILNICA in POSOJILNICA v KRANJU

(Ljudski dom) r. z. z n. z.

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. — Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom poštne hranilnice in so vlagateljem tozadevne položnice na razpolago.

Nove hranilne vloge se obrestujejo po dogovoru in se izplačujejo vsak čas brez napovedi.

Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje.